

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Magistrati i uprava antičkih gradova u Liburniji					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija			
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić				2.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				Semestar: III.
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
OPIS KOLEGIJA: Romanizacija i urbanizacija Liburnije. Civitates peregrinorum, liburnska <i>oppida</i>, postizanje rimskog i latinskog građanskog prava (<i>ius Latii minus, ius Latii maius</i>). Municipiji (<i>Albona, Flanona, Crexi, Apsorus, Curicum, Arba, Tarsatica, Senia, Lopsica, Vegium, Argyruntum, Aenona, Nedinum, Asseria, Varvaria, Burnum, Scardona</i>), kolonija <i>Iader</i>. Analiza natpisne građe sa spomenom magistrata i drugih uglednika u liburnskim gradovima. Gradsko vijeće (<i>ordo</i>), vijećnici (<i>decurionales</i>). Vrhovni magistrati (<i>duoviri iure dicundo, quinquennales</i>), niži magistrati (<i>aediles</i>). <i>Cursus honorum</i> gradskih odličnika, svećeničke službe magistratskog karaktera. Iskazivanje javne počasti gradskim patronima, zaslužnim pojedincima i članovima najuglednijih porodica. Javne gradnje i munificijencije. Narodnosno podrijetlo magistrata, lokalne magistratske porodice.					
CILJEVI KOLEGIJA: Cilj kolegija je da se na temelju dosadašnjih spoznaja i osobito kompleksne analize izvorne epigrafske građe pruži uvid o ustroju i funkcioniranju uprave antičkih gradova u Liburniji. Pri tom se studenti upoznaju s metodama znanstveno-istraživačkog rada, načinom obrade podataka dobivenih epigrafskom i onomastičkom analizom i njihovom sistematizacijom, oblikovanjem zaključaka i znanstveno utemeljenih hipoteza koji su osnova za daljnji samostalni rad.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS – STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	1			
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	15			
Ukupan broj dana terenske nastave:		2			
NASTAVNE METODE:					
Predavanja – mentorski rad					terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušana nastava					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: F. F. ABBOT – A. Ch. JOHNSON, <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i>², New York, 1968. G. ALFÖLDY, <i>Municipes tibériens et claudiens en Liburnie</i>, <i>Epigraphica</i>, 23, 1961, 53-65. G. ALFÖLDY, <i>Bevölkerung und Gesellschaft in der römischen Provinz Dalmatien</i>, Budapest, 1965. G. ALFÖLDY, <i>Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia</i>, Heidelberg, 1969.					

- CIL III – Corpus inscriptionum Latinarum*, sv. III, Berlin, 1873, Suppl., Berlin, 1902.
- S. ČAČE, Broj liburnskih općina i vjerodostojnost Plinija (*Nat. hist.* 3, 130; 139-141), *RFFZd*, 32(19), 1993, 1-36.
- M. GLAVIČIĆ, *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.
- E. KORNEMANN, Municipium, *RE*, XVI, 1, 1933.
- A. KURILIĆ, *Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge*, disertacija, Zadar, 1999.
- W. LAGHAMMER, *Die rechtliche und soziale Stellung der Magistratus municipales und der Decuriones*, Wiesbaden, 1973.
- L. MARGETIĆ, Il ius Italicum dele comunità liburniche (*Plin. Nat. hist.* III, 21, 139), *ŽA*, 27, 2, 1977, 400-409.
- L. MARGETIĆ, Plinio e le comunità della Liburnia, *Atti - Centro di ricerche storiche*, 9, Rovinj, 1978-79, 301-358.
- J. MEDINI, Epigrafički podaci o munificijacijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, *RFFZd*, 6 (3), 1969, 45-74.
- J. MEDINI, Ordines decurionum Liburniae, *RFFZd*, 12 (5), 1974, 27-57.
- M. SUIĆ, Novi natpisi iz sjeverne Dalmacije, *VAHD*, 53, 1950-51, 233-248.
- M. SUIĆ, Municipium Varvariae, *Diadora*, 2, 1962, 179-186.
- M. SUIĆ, Nekoliko pitanja u vezi s municipalitetom antičkog Zadra, *Zbornik Zadar*, Matica hrvatska, Zagreb, 1964, 117-128.
- M. SUIĆ, Noviji natpisi iz Burnuma, *Diadora*, 5, 1970, 93-131.
- M. SUIĆ, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb, 1976.
- M. SUIĆ, Zadar u starom vijeku, *Prošlost Zadra*, I, Zadar, 1981.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt, *Situla*, 5, 1963.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, *Situla*, 19, 1978.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt, *Situla*, 25, 1986.
- M. ZANINOVIĆ, Burnum, castellum-municipium, *Diadora*, 4, 1968, 119-130.
- J. J. WILKES, *Dalmatia*, London, 1969.
- Dopunska:**
- M. ABRAMIĆ – A. COLNAGO, Untersuchungen in Norddalmatiens, *JÖAI*, 12, 1909.
- ALFÖLDY, G., Municipales tibériens et claudiens en Liburnie, *Epigraphica*, 23, 1961, 53-65.
- G. ALFÖLDY, Einheimische Stämme und civitates in Dalmatien unter Augustus, *Klio, Beiträge zur alten Geschichte*, 41, 1963, 187-195.
- G. ALFÖLDY, Das Leben der dalmatinischen Städte in der Zeit des Prinzipates, *ŽA*, 12, 1963, 323-337.
- G. ALFÖLDY, Senatoren in der römischen Provinz Dalmatien, *Epigraphische Studien*, 5, 1968, 99-145.
- N. CAMBI, Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, *Histria Antiqua*, 4, Pula, 1998, 45-62.
- A. COLNAGO – J. KEIL, Archäologische Untersuchungen in Norddalmatien, *JÖAI*, 8, 1905, 47-60.
- S. ČAČE, Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika, *RFFZd*, 18(8), 1979, 43-127.
- S. ČAČE, *Liburnija u razdoblju od IV. do I. st. prije nove ere*, disertacija, Zadar, 1985.
- S. ČAČE, *Civitates Dalmatiae* u "Kozmografiji" Anonima Ravenjanina, *Diadora*, 15, 1993, 347-440.
- S. ČAČE, Prilozi povijesti Liburnije u 1. stoljeću prije Krista, *RZPZ HAZU u Zadru*, 35, 1993, 14-31.
- A. DEGRASSI, Duoviri aedilicia potrestae, duoviri aediles, aediles duoviri, *Scritti vari di antichità*, I, Roma 1962, 179-183.
- A. DEGRASSI, Le iscrizioni di Tarsatica. Origine e sito del municipio romano, *Scritti vari di antichità*, II, Roma, 1962, 931-942.
- A. DEGRASSI, L'amministrazione delle città, *Scritti vari di antichità*, IV, Trst, 1971, 67-98.
- M. GLAVIČIĆ, Natpisi antičke Senije, *RFFZd*, 33(20), 1993/1994, 1995, 55-82.
- M. GLAVIČIĆ, *Civitas - municipium Lopsica*, *RFFZd*, 35(22), 1997, 45-70.

- J. GONZÁLES, The Lex Irnitana: A new copy of the Flavian Municipal law, *Journal of Roman Studies*, 76, London, 1986, 147-243.
- E. KORNEMANN, Curatores, *RE*, IV, 1, 1900, 1774-1813.
- E. KORNEMANN, Municipium, *RE*, XVI, 1, 1933, 570-638.
- A. KURILIĆ, Arhitravi s foruma Aserije, *Asseria*, 2, 2004, 41-71.
- W. KUBITSCHKEK, Aediles, *RE*, I, 1893, 448-464.
- B. KÜBLER, Decurio, *RE*, IV, 2, 1901, 2319-2352.
- B. KÜBLER, Ordo, *RE*, XVIII/1, 1939, 930-936.
- W. LIEBENAM, Duoviri, *RE*, V, 1905, 1798-1842.
- H. LIEBL – W. WILBWRG, Ausgrabungen in Asseria, *JÖAI*, 11, 1908, 17-88.
- G. MANCINI, Curator; Curator rei publicae, *Dizionario epigrafico di antichità romane*, II, 2, 1961², 1324-1386.
- L. MARGETIĆ, Rimsko i bizantsko municipalno uređenje i srednjovjekovne općine u našim primorskim krajevima, *Godišnjak PFS*, 23, 1975, 103-111.
- L. MARGETIĆ, Općinsko uređenje Cresa u rimsko doba, *Otočki ljetopis Cres - Lošinj*, 5, 1984, 243-250.
- L. MARGETIĆ, O nastanku i razvoju službe defensor civitatis, *ŽA*, 35, 1-2, 1985, 95-116.
- L. MARGETIĆ, Noviji pogledi na stariju povijest Vinodola, Krka i Senja, *Zbornik PFR*, 9, 1988, 1-18.
- L. MARGETIĆ, O nekim pitanjima pravnog položaja liburnskih općina u doba Principata, *RZPZ HAZU u Zadru*, 38, 1996, 1-12.
- L. MARGETIĆ, O municipiju Andautonija, *Rad HAZU*, 478, knj. XXXVII, Zagreb, 1999, 5-24
- R. MATIJAŠIĆ, Le iscrizioni romane del Quarnero. Un introduzione per la revisione, *Epigrafia Romana in area Adriatica, Actes de la IXe rencontre Franco-Italienne sur l'épigraphie Romain*, Macerata, 1998, 61-75.
- J. MEDINI, Provincia Liburnia, *Diadora*, 9, 1980, 364-433.
- J. MEDINI, Gradski zid i pitanje urbanog areala antičkog Raba, *Rapski zbornik*, Zagreb, 1987, 171-174.
- R. MENTXAKA, El senado municipal en la Bética Hispana a la luz de la lex irnitana, *Anejos de Veleia*, 5, Vitoria, 1993.
- M. PAVAN, *Ricerche sulla provincia romana di Dalmazia*, Venezia, 1958.
- A. PREMERSTEIN, Ius Italicum, *RE*, X, 1238-1253.
- A. PREMERSTEIN, Bevorrechtete Gemeinden Liburniens in den Städtelisten des Plinius, *Strena Buliciana*, Zagreb - Split, 1924, 203-208.
- A. ROMAC, *Izvori rimskog prava*, Zagreb, 1973.
- A. ROMAC, *Rimsko pravo*, Zagreb, 1981.
- A. ROMAC, *Rječnik rimskog prava*, Zagreb, 1983.
- A. N. SHERWIN-WHITE, *The Roman Citizenship*, 2. izdanje, Oxford, 1987.
- M. SUIĆ, Novi natpisi iz sjeverne Dalmacije, *VAHD*, 53, 1950-51, 233-248.
- M. SUIĆ, Neobjelodanjeni rimski natpisi iz sjeverne Dalmacije, *VAHD*, 54, 1952, 207-214.
- M. SUIĆ, Bribir (*Varvaria*) u antici (Kolokvij o Bribiru. Pregled rezultata arheoloških istraživanja od 1959. do 1965. godine), *SHP*, s. III, 10, 1968, 217-234.
- M. SUIĆ, Antički Nin (Aenona) i njegovi spomenici, *Povijest grada Nina*, Zadar, 1969, 265-286.
- M. SUIĆ, Noviji natpisi iz Burnuma, *Diadora*, 5, 1970, 93-131.
- M. ZANINOVIĆ, Stanovništvo Velebitskog podgorja u antici, *SZ*, 10-11, 1984, 29-40.
- M. ZANINOVIĆ, Naselja i teritorij u antici Hrvatskog primorja, *Izdanja HAD*, 13, Zagreb, 1989, 9-17.
- M. ZANINOVIĆ, Scardona i Rider - flavijejske fundacije, *Izdanja HAD*, 19, 1998, 123-129.
- Ovisno o temi određuju se i drugi relevantni članci hrvatskih i stranih arheologa objavljenih u domaćim i inozemnim arheološkim časopisima.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija

Registracija za ispit

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

1. *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.

2. Natpisi antičke Senije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, 33(20), Zadar, 1995, 55-82.
3. Nadgrobní spomenik obitelji Baebius iz Arbe, *Senjski zbornik*, 30, Senj, 2003, 83-96.